

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่

๒๕๖

ภาค ๑ หน้า ๑๐๖-๑๐๗

๑. ฝ่ายนั้นทูลถามว่า ด้วยความเคารพในพระตถาคต จึงมีอาจุฑุลา (เตือน) ว่า "ขอพระองค์รับบาตรไปเกิดพระเจ้าข้า" แต่คิดอย่างนี้ว่า "พระศาสดา คงจักทรงรับบาตรที่ห้วงน้ำใด" ฯ แม้นั้นพระศาสดาก็มิได้ทรงรับ ฯ นั้นทูลถามนั้นก็คิดว่า "คงจักทรงรับที่ริมเชิงบันได" ฯ แม้นั้น พระศาสดา ก็ไม่ทรงรับ ฯ นั้นทูลถามก็คิดว่า "จักทรงรับที่พระลานหลวง" แม้นั้น พระศาสดา ก็ไม่ทรงรับ ฯ พระกุมารปรารภจะเสด็จกลับ (แต่) จำเสด็จไป ด้วยความไม่เต็มพระทัย, ด้วยความเคารพในพระตถาคต จึงไม่สามารถทูลว่า "ขอพระองค์ทรงรับบาตรเถิด;" ทรงเดินหนีไปว่า "พระองค์จักทรงรับในที่นี้ พระองค์จักทรงรับในที่นี้" ฯ ในขณะนั้น หญิงพวกอื่นเห็นอาการนั้นแล้ว จึงบอกแก่นางชนบทกัลยาณีว่า "พระแม่เจ้า พระผู้มีพระภาคทรงพานั้นทูลถามเสด็จไปแล้ว, คงจักพรากนั้นทูลถามจากพระแม่เจ้า" ฯ ฝ่ายนางชนบทกัลยาณีนั้นได้ยินคำนั้นแล้ว มีหทัยน้ำยังไหลอยู่เที่ยว มีผมอันเกล้าได้กึ่งหนึ่ง รีบไปทูลว่า "ข้าแต่พระลูกเจ้า ขอพระองค์ฟังด่วนเสด็จกลับ" ฯ คำขอร้องนั้น ประหนึ่งตกไปขวางตั้งอยู่ในหทัยของนั้นทูลถามนั้น ฯ แม้นั้นพระศาสดา ก็ยังไม่ทรงรับบาตรจากหัตถ์ของนั้นทูลถามนั้นเลย ทรงนำนั้นทูลถามนั้นไปสู่วิหารแล้วตรัสว่า "นั้นนะ เธออยากบวชใหม่ ?" ฯ นั้นทูลถามนั้น ด้วยความเคารพในพระพุทธเจ้า จึงไม่ทูลว่า "จักไม่บวช" ทูลรับว่า "ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ จักบวชพระเจ้าข้า" ฯ พระศาสดาตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลายถ้ากระนั้น เธอทั้งหลายจงให้นั้นบวชเถิด" ฯ พระศาสดา เสด็จไปสู่กรุงกบิลพัสดุ์บุรี ในวันที่ ๓ ทรงยังนั้นทูลถามให้บวชแล้ว ฯ ในวันที่ ๗ พระมารดาของพระราหุลทรงตกแต่งพระกุมารแล้ว ทรงส่งไปสู่สำนักพระผู้มีพระภาค ด้วยพระดำรัสว่า "พ่อ พ่อจงดูพระสมณะ ซึ่งมีพระสมณะสองหมื่นเวดล้อม ทรงมีวรรณะประดุจสีทองคำ มีวรรณะแห่งพระรูปประดุจพรหมนั้น, พระสมณะนี้เป็นพระบิดาของพ่อ, หม้อทรัพย์ใหญ่เต็มแล้วในเวลาทีพระบิดาของพ่อนั้นประสูติ, ตั้งแต่เวลาพระองค์ออกบวช แม่ไม่เห็นเลย, พ่อจงไปทูลขอมรดกแก่พระองค์ท่านว่า "ข้าแต่เสด็จพ่อ ข้าพระองค์เป็นพระกุมาร, ถึงอภิเษกแล้ว จักเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ, ข้าพระองค์ต้องการด้วยทรัพย์, ขอเสด็จพ่อได้เป็นประธานทรัพย์แก่ข้าพระองค์, เพราะบุตรยอมเป็นเจ้าของสมบัติของพระบิดา" ฯ พระกุมารเสด็จไปสู่สำนักของพระผู้มีพระภาคถวายบังคมแล้ว ทวนได้ความสืบทาในพระบิดา สำเร็จยินดีแล้วทูลว่า "ข้าแต่พระสมณะ พระฉายาของเสด็จพ่อสหาย" ได้ยินทูลคำเช่นนั้นเป็นอันมากที่สมควรแก่ตน ฯ

๑ โสปี ตถาคตคารเวณ ปตฺตํ โว ภนฺเต คณฺหธธาติ วตฺตํ นาสกฺขิ ฯ เอวํ ปน
จินฺตลฺลิตฺติ โสปาณสฺสึเส ปตฺตํ คณฺหิสฺสตีติ ฯ สตุถา ตสฺมึปี สฺวานเน น คณฺหิ ฯ อิตโร โสปาณ-
ปาหฺมฺลฺลิตฺติ คณฺหิสฺสตีติ จินฺตลฺลิตฺติ ฯ สตุถา ตตฺถาปิ น คณฺหิ ฯ อิตโร ราชฺงคณฺเน คณฺหิสฺสตีติ
จินฺตลฺลิตฺติ ฯ สตุถา ตตฺถาปิ น คณฺหิ ฯ กุมารโ นีวตฺตติตฺถกาโม อรุจฺยิยา คจฺจนฺโต ตถาคตคารเวณ
ปตฺตํ คณฺหธธาติ วตฺตํ น สกฺโกติ อิตฺถ คณฺหิสฺสตีติ เอตฺถ คณฺหิสฺสตีติ จินฺตลฺลิตฺติ คจฺจติ ฯ
ตสฺมึ ชฺเชน อญฺญา อิตฺถิลโย ตํ ทิสฺวา ชนปฺทกฺลยาณฺนินฺยา อาจิกฺขิสฺสุ อยฺเย ภควา นนฺทกุมารํ
คเหตฺวา คโต ตุมฺเหติ ตํ วินา กริสฺสตีติ ฯ สปิ ตํ สุตฺวา อุกฺทพินฺนุหิ ปคฺขรณฺตทเว
อหฺมฺลฺลิตฺติเทหิ เกสฺสฺสฺส เวนฺเนน คนฺตฺวา ตฺวํ ไซ อยฺยปฺตฺต อากฺจฺเจยฺยาสีติ อาห ฯ ตํ ตสฺสา
วจนํ ตสฺส หทฺเย ติริยํ ปติตฺวา วิย จฺจึตํ ฯ สตุถาปิสฺส หตฺถโต ปตฺตํ อคฺคคณฺหิตฺตฺวา ตํ
วิหารํ เนตฺวา ปพฺพชิสฺสสฺสि นนฺทาติ อาห ฯ โส พุทฺธคารเวณ น ปพฺพชิสฺสสฺสามิตี อวตฺวา อาม
ภนฺเต ปพฺพชิสฺสสฺสามิตี อาห ฯ สตุถา เตนฺหิ ภิกฺขเว นนฺทํ ปพฺพชเธาติ อาห ฯ สตุถา
กปิลวตฺตปฺปํ คนฺตฺวา ตตฺถิตฺตฺวา นนฺทํ ปพฺพชเธาติ ฯ สตุถเม ทิวเส ราชฺลมาตา กุมารํ
อลงฺกริตฺวา ภควโต สนฺติกํ เปสฺสึ ปสฺส ตาต เอตํ วิสฺติสฺสสฺสสมณฺณปริวฺตํ สุวณฺณวณฺณ
พฺรหฺมรฺูปวณฺณํ สมณฺณ อยฺนฺเต ปิตา เอตฺสฺส ตว ปิตุโน ชาตกาเล มนฺนตา นิธิกฺมฺภิโย
อหฺลฺลํ ตสฺส นิภฺขมฺนกาลโต ปญฺญา น ปสฺสสฺสํ คจฺจ นํ ทายชฺชํ ยาจฺาหิ อหํ ตาต กุมารโ
อภิสฺสํ ปตฺวา จกฺกวตฺตํ ภวิสฺสสฺสํ ชฺเชน เม อตฺถิเ ชนํ เม เทหิ สฺสมิโก หิ ปฺตฺโต ปิตุ
สนฺตกสฺสาติ ฯ กุมารโ ภควโต สนฺติกํ คนฺตฺวา วนฺทิตฺวา ปิตฺลฺลิตฺตํ ปญฺจิสฺสสฺสํ หมฺลฺลิตฺตํ
สุชา เต สมณฺณ ฉายาติ วตฺวา อญฺญปิ พหุํ อตฺถโน อนฺรฺูปี วนฺทิตฺวา อญฺญลฺลิตฺติ ฯ

๑. ฝ่ายนั้นทกุมารนั้น ด้วยความเคารพในพระตถาคต จึงมีอาจุฑาล (เตื่อน) ว่า "ขอพระองค์รับบาตรไปเถิด พระเจ้าข้า" แต่คิดอย่างนี้ว่า "พระศาสดา คงจักทรงรับบาตรที่**หัวบันได**" ๗ แม้ในเวลานั้นพระศาสดาก็มิได้ทรงรับ ๗ นั้นทกุมารนอกนั้นก็คิดว่า "คงจักทรงรับที่**ริมเชิงบันได**" ๗

๑ โสปี ตถาคตคารเวณ ปตฺตํ โว ภนฺเต คณฺหธาคฺคิ วัฏฏํ นาสกฺขิ ๗ เอวํ ปน จินฺตลลิตฺติ **โสปานลลิตฺติ** ปตฺตํ คณฺหิสฺสตีตฺติ ๗ สตุถา ตสฺมึปี ลฺลาเน น คณฺหิ ๗ อิตโร **โสปาน- ปาหฺมุเล** คณฺหิสฺสตีตฺติ จินฺตลลิตฺติ ๗

แม้ในเวลานั้น พระศาสดา ก็มิได้ทรงรับ ๗ นั้นทกุมารก็คิดว่า "จักทรงรับที่**พระลานหลวง**" แม้ในเวลานั้น พระศาสดา ก็มิได้ทรงรับ ๗ พระกุมาร**ปรารธนาจะเสด็จกลับ** (แต่) จำเสด็จไป**ด้วยความไม่เต็มพระทัย**, ด้วยความเคารพในพระตถาคต จึงไม่สามารถพูดว่า "ขอพระองค์ทรงรับบาตรเถิด;" ทรงเดินหนีไปว่า "พระองค์จักทรงรับในที่นี้ พระองค์จักทรงรับในที่นี้" ๗

สตุถา ตตุถาปี น คณฺหิ ๗ อิตโร ราชขุคเณ คณฺหิสฺสตีตฺติ จินฺตลลิตฺติ ๗ สตุถา ตตุถาปี น คณฺหิ ๗ กุมารो **นิวตฺติตฺตกาโม** อรุจฺจยา คจฺจนฺโต ตถาคตคารเวณ ปตฺตํ คณฺหธาคฺคิ วัฏฏํ น สกฺโกตฺติ อึช คณฺหิสฺสตีตฺติ เอตฺถ คณฺหิสฺสตีตฺติ จินฺตลลิตฺติ คจฺจนฺติ ๗

พระศาสดารับสั่งว่า "ภิกษุทั้งหลายถ้ากระนั้น เธอทั้งหลายจงให้มันทบวชเถิด" ฯ พระศาสดา เสด็จไปสู่กรุงกบิลพัสดุ์
บุรี ในวันที่ ๓ ทรงยังมันทกุมาร**ให้บวชแล้ว** ฯ

สตุถา กบิลวตถุบุรี คณตุวา ตติยทิวเส นนุท **ปพพาเชลี** ฯ

ในวันที่ ๗ พระมารดาของพระราหุลทรงตกแต่งพระกุมารแล้ว **ทรงส่งไป**สู่สำนักพระผู้มีพระภาค ด้วยพระดำรัสว่า
"พ่อ พ่อจงดูพระสมณะ**ซึ่งมีพระสมณะสองหมื่น**แวดล้อม ทรงมีวรรณประดุจสีทองคำ **มีวรรณะแห่งพระรูปประดุจ**
พรหมนั้น, พระสมณะนี้เป็นพระบิดาของพ่อ, **หม้อทรัพย์ใหญ่**ได้มีแล้วในเวลา^{ที่}พระบิดาของพ่อ^{นั้น}ประสูติ, ตั้งแต่เวลา
พระองค์ออกบวช แม่ไม่เห็นเลย,

สตุตเม ทิวเส ราหุลมาตา กุมารํ อลงกริตวา ภควโต สนฺติกํ **เปเสลี** ปสฺส ตาต เอตํ
วิสตีสทสฺสสมณปริวฺตุํ สุวณฺณวณฺณํ **พฺรหฺมรุปรวณฺณํ** สมณํ อยนฺเต ปิตา เอตสฺส ทว ปิตุโน
ชาตกาเล มหนฺตา **นิชฺฌมฺภิโย** อเหตุํ ตสฺส นิชฺฌมณกาลโต ปฏฺฐาย น ปสฺสามิ

พ่อจงไปทูลขอ**มรดก**แก่พระองค์ท่านว่า "ข้าแต่เสด็จพ่อ ข้าพระองค์เป็นพระกุมาร, ถึงอภิเษกแล้ว จักเป็น**พระเจ้า**
จักรพรรดิ, ข้าพระองค์ต้องการด้วยทรัพย์, ขอเสด็จพ่อได้เป็นประธานทรัพย์แก่ข้าพระองค์, เพราะบุตรย่อมเป็น
เจ้าของสมบัติของพระบิดา" ฯ

คจฺฉ นํ **ทายชฺชํ** ยาจาทิ อหํ ตาต กุมารโ อภิเสกํ ปตฺวา **จกฺวตฺตี** ภวิสฺสามิ ฌเนน เม
อตฺถิ ฌนํ เม เทหิ **สามิโก** หิ ปุตฺโต ปิตุ สนฺตกสฺสชาติ ฯ

พระกุมารเสด็จไปสู่สำนักของพระผู้มีพระภาคถวายบังคมแล้ว หวนได้**ความสิเนหาในพระบิดา** สำเร็จยินดีแล้วทูลว่า "ข้าแต่พระสมณะ **พระฉายา**ของเสด็จพ่อสหาย" ได้ยื่นทูลคำแม่อื่นเป็นอันมากที่สมควรแก่ตน ฯ

กุมารโ ภาควโต สนฺตีกํ คนฺตฺวา วนฺทิตฺวา **ปีตฺสิเนหํ** ปฏฺิลภิตฺวา **หฏฺฐตฺตฺนฺ** สุชา เต สมณ
ฉายาติ วตฺวา อญฺญปิ พหุํ อตฺตโน อนฺรูปํ วทฺนโต อฏฺฐาสิ ฯ